

COREPER II 19022021 Sharing mechanism vaccins derde landen

Belangrijkste uitkomsten

CIE gaf toelichting bij non paper met eerste opzet vaccine sharing mechanism. Eerste voorkeur is de COVAX lijn. Als er voldoende vaccins beschikbaar zijn kunnen er ook door EU sharing mechanismes vaccins gedoneerd of verkocht worden aan derde landen. CIE biedt LS daarvoor een helpdesk om via UPCM gezamenlijke donaties mogelijk te maken. LS waren verdeeld over gekozen prioriteiten. Vroegen vooral aandacht voor juridische consequenties (o.a. overnemen aansprakelijkheid) en communicatie waarbij LS en EU zichtbaar moeten zijn. Bovendien veel vragen over inzet UPCM. Technische discussies worden vervolgd oa in IPCR.

Verslag

CIE heeft op 18 februari een non paper verspreid over EU Sharing mechanisme vaccins met als doel een verkenning van eerste opvattingen van LS herover. Daar na moet verdere discussie plaatsvinden. Non paper is gebaseerd op oproep van regeringsleiders voor een gezamenlijke aanpak via TeamEurope.

COVAX blijft de hoofdroute via financiering en met of zonder speciale lichte vorm van prioritering voor regio's. In afwachting van COVAX maar ook indien bv EU buurlanden niet bediend kunnen worden door COVAX is een EU sharing mechanisme noodzakelijk. Het huidige systeem via Noorwegen/IJsland is gecompliceerd.

CIE wijst erop dat omdat vaccins eigendom zijn van LS de CIE alleen maar hulp en ondersteuning inclusief juridische ondersteuning kan aanbieden en daarvoor stelt zij de inrichting van een platform voor. Het instrumentarium van Union Civil Protection Mechanism (transport, communicatie) met een bredere aansturing lijkt het best op zijn plaats.

Prioriteitsgebieden voor EU sharings mechanisme zijn Oostelijke partnerlanden en West Balkan Via COVAX is specifieke aandacht voor Afrika voorzien.

CIE geeft aan dat het mechanisme pas in werking zal treden als er voldoende vaccins beschikbaar zijn, maar dat het beter is de voorbereiding van het mechanisme nu al te straten zodat er straks snel gehandeld kan worden.

EDEO merkt op dat er hoge verwachtingen zijn in derde landen en dat de externe dienst al vele malen benaderd is. Binnen EDEO is een speciale task force opgericht. EDEO stelt voor een goede analyse te maken welke landen grote behoefte hebben aan vaccins en waar verschillende bedrijven, landen als India Rusland en China of organisaties al vaccins gedoneerd hebben en welke landen alleen op COVAX zijn aangewezen. Daarbij maakt het ook nog uit wat doelstellingen van ontvangende landen zijn. Eerste analyse leert dat dat sterk varieert van 40% tot 70 % van de bevolking. G20 landen streven naar 90%. EDEO zegt toe data te gaan verzamelen en objectieve criteria te formuleren.

Reactie LS

SPA geeft aan om mondiale toegang tot vaccins te benadrukken en kan zich niet vinden in prioriteitsgebieden. Latijns America en Caribisch gebied horen daarbij. Dank dat CIE uitgaat van eigendom LS van vaccins.

IER is groot supporter van COVAX maar twijfelt of een extra schakel van LS naar COVAX via CIE een goed idee is. Zichtbaarheid van Team EU kan ook anders bereikt worden. Het is verder belangrijk rekening te houden met situatie en faciliteiten in derde landen zodat er ook direct gevaccineerd kan worden (logistiek). Ook goed om rekening te houden met G20 initiatief

OOST is tevreden met non paper; vraagt specifieke aandacht voor West Balkan en is met BEL, BUL en SLK benieuwd hoe verdere besluitvorming over het voorstel zal plaatsvinden.

FRA steunt principes en mechanisme en deelt met BEL opvatting van EDEO dat goede analyse van nood aan vaccins nodig is. Ook andere factoren zoals bestuur en infrastructuur moeten hierbij betrokken worden. COVAX heeft zeker voordelen maar FRA bepleit ook enige flexibiliteit voor LS. Verder is het moeilijk een % aan te geven van donaties, omdat dit kan evolueren afhankelijk van

veel factoren. Voor FRA is zichtbaarheid van EU en betreffende LS belangrijk. Juridische zaken zijn lastig: het is belangrijk dat aansprakelijkheid en vrijwaring goed geregeld zijn en daar is ondersteuning voor nodig. (steun van FIN, ZWE, LIT, KRO, DUI, ROE, BUL, SLK). BUL wijst er daarbij op dat het veel uitmaakt of het gaat om donaties of doorverkoop. In het laatste geval kunnen bedrijven dit lastig maken mede ivm prijsstelling.

BEL en GRI hebben nog geen positie waarbij BEL wel de balans in de gaten wil houden wat CIE en LS doen. GRI, met steun van FIN, ZWE, KRO, CYP, SLK, vraagt opheldering over mogelijkheden van het UCPM en de mogelijke financiële ondersteuning bv voor transport van vaccins. GRI vraagt zich af waarom zuidelijke partnerlanden niet genoemd zijn.

POL staat positief tegenover het mechanisme en ziet prioriteit vooral bij buurlanden en vraagt met LIT opheldering over 3.2.3:

FIN is voorstander van 5% donaties als er voldoende vaccins beschikbaar zijn, maar mist de humanitaire hulp invalshoek: waarom is er geen mechanisme daarvoor. FIN vraagt zich af hoe zichtbaarheid van EU en LS in COVAX mogelijk is.

ZWE wijst op de urgentie en ziet het onderwerp graag op agenda van ER in maart. Op basis van politieke signalen moeten we wellicht verder kijken dan huidige prioriteitsgebieden.

LIT vraagt verdere discussie over het voorstel en benadrukt goede communicatie. ROE meent dat communicatie over donaties even belangrijk is als donaties zelf. ROE vraagt verder hoe LS gerapporteerd gaan worden over voortgang;

KRO verwelkomt voorstel en benadrukt belang van hulp aan buurlanden. KRO suggereert delegaties en nationale ambassades te betrekken bij de analyse en mogelijke ondersteuning van donaties.

DUI staat positief tegenover een mechanisme gericht op vrijwillige donaties, maar LS moeten wel intensief betrokken worden en zichtbaar zijn. COVAX is het belangrijkste instrument maar dan moet COVAX wel versterkt worden. DUI is het eens dat we eerst buurlanden snel donaties verstrekken.

SLK dankt CIE voor non paper en schaart zich achter opmerkingen van andere LS. Wat betreft verdere voorbereiding en besluitvorming vraagt SLK waar verdere discussie zullen plaatsvinden en suggereert daarbij IPCR. Besluitvorming over geografische prioriteiten is iets voor ER.

Antwoord CIE

CIE benadrukt vooral een platform met verschillende hulpfuncties vanuit CIE te willen aanbieden. Het is helder dat technische en juridische experts nodig zijn voor de verdere uitwerking. COVAX blijft het belangrijkste kanaal, maar hoe we het EU mechanisme gaan inrichten is nog een punt voor verdere discussie. EDEO kan daarbij belangrijke adviserende en ondersteunende functie vervullen zodat situaties dat 10 LS in één land gaan doneren voorkomen kunnen worden. UCPM heeft veel ervaring met noodhulp en is een goed communicatie instrument. Zo nodig kan er ook budget ingezet worden voor logistieke zaken en transport.

EDEO merkt op dat elke regio verschillende situaties kent; meer precieze info is nodig. EDEO werkt samen met delegaties: ook bij COVAX contributies is EU en LS zichtbaarheid nodig; nationale ambassades zullen dus ingeschakeld worden.

Volgende stappen

VZS concludeert dat er nog verschillende uitdagingen zijn te overbruggen en verdere ook technische en juridische discussies over het sharing mechanisme nodig zijn: COREPER II zal hier overzicht over houden. Eerste discussie in IPCR lijkt op zijn plaats.